

PARAVOJSKA V HOLANDSKU.

V nynější válce poprvé paravojsko bylo použito ve větší míře v operacích proti Holandsku a Belgii. Abychom lépe porozuměli důležité úloze, jakou hráli v těchto operacích, musíme posoudit resp. prohlédnouti strategickou myšlenku tohoto tažení v celku.

Invaze Holandska byla jenom menší operací, provedenou v celkovém rozsáhlém strategickém plánu, jehož cíle přesahovaly daleko hranice Holandska. Německé vrchní velení použilo zde vlastně jenom malé části svých sil. Hlavní část sil, vojenský sbor A, pod velením generála-Feld-Marschalla Gerta von Rundstedta, byla rezervována pro hlavní nápor, dále jižně přes Maasu mezi Namurem a Louquyonem. Německým cílem bylo zabrániti holandským, belgickým, francouzským a britským armádám v navázání a upevnění dotyku.

Čelný útok v prostoru mezi Zuider See a Maasou byl německým vrchním velením považován za velmi dlouhou a těžkou operaci. Nejen, že tento pás byl velmi dobře Holanďany opevněn, ale též přechody k oblastem byly zaplaveny. Proto nejpříznivější směr útoku, otevřený pro nacisty, byl útok přes Belgii s úkolem překonat a zmocnit se holandské pevnosti od jihu. Strategický nápor u Maastrichtu jižními provinciemi Limburgem a Brabantem měl sloužiti dvojmu účelu. Za prvé Holandsko mělo býti obsazeno, zatím co v témže čase německé vrchní velení zamýšlelo obchvat belgických armád v prostoru Antwerp a Gentu. Tato situace byla obdobou situace roku 1914, kdy Němci se snažili obejít francouzské levé křídlo pochodem Belgií. V roce 1940 užili téhož způsobu, jenom, že začali útok více na sever. Zde jest přece jenom pozoruhodný rozdíl mezi tažením v roce 1914 a širší perspektivou bitvy na západní frontě v roce 1940. V roce 1914, Němci vedli svůj hlavní útok Belgií. V roce 1940 Holandsko a Belgie byly jenom druhořadým polem operačním. To bylo po skončení války na západě potvrzeno Hitlerovým projevem 19. července 1940: „Na rozdíl od Schlieffenova plánu, který byl proveden v roce 1914, přenesl jsem váhu útoku na levé křídlo fronty, abych jej zlomil (Divant — Sedan), zatím co jsem předstíral, že provádím protilehlý manévř (Maastricht).“ Nebo snad Hitler zamýšlel vlákat Spojenecké armády do Holandska

a potom odříznouti jejich ústup průlomem u Dinantu a Sedanu? Jenom historie bude jednou schopna zodpovědět tuto otázku.

Vraťme se nyní k válce v Holandsku. Holandsko nemělo na jihu podél belgických hranic pevností hodných zmínky. Holandské vrchní velení spoléhalo se na široké ústí řeky Rýnu a Maasy, které tvořily přírodní překážky. Obě řeky jsou překlenuty na třech místech, Rotterdam, Mordijk a Dordrecht, mosty úžasné strategické důležitosti. Pro německý, útočný plán proti Holandsku jakož i proti Belgii, bylo životně důležité, aby mosty byly dobyty, resp. získány v použitelném stavu. Právě křídlo německé armády, které proniklo do Brabantu a Limburgu bylo vystaveno útoku Holanďanů od severu. Tak dlouho, dokud mosty byly v holandských rukou, ofensiva proti Belgii byla ohrožena holandskými zálohami, umístěnými v středním Holandsku. Jakmile by mosty byly v německých rukou, nejen, že toto nebezpečí bylo zažehnáno, ale byl také možný i útok na Holandsko od jihu. To byla jediná cesta, kterou opevnění, bránící střední Holandsko, mohlo by býti vyvráceno a vzato od zadu. Získati mosty na Rýnu a Maase rychlostí blesku a především za všech okolností zabrániti jejich zničení — byla operace, kterou Němci provedli parašutisty a výsadkovými jednotkami.

Krajina okolo ústí řek jest velmi plochá a vyhovovala skvěle parašutistům. Rotterdamské letiště Waalhaven leží na ostrůvku mezi řekami Maasou a Waalem. Jakmile by ovládli tuto leteckou základnu, bylo by možno vysaditi dostatečný počet jednotek, překvapiti a zmocnit se dvou rotterdamských mostů a držeti je do doby, než německé armády, které se probíjí „Peelovou linií“, by přišly na pomoc vojskům u Waalhavenu.

Plán byl proveden s úžasnou přesností. V 6 hodin ráno 10. května 1940 waalhavenská přistávací plocha byla vzata parašutisty. Během několika přistích dnů další vojska byla vysazena v přibližném počtu asi deseti nebo dvanácti tisíc mužů. Ani prudkému bombardování RAF za noci 10., 11. a 12. května ani dělům holandského křižníku Van Gaalen nepodařilo se vyhnati nepřítel s nepoužitelného letiště a Němci se brzo zmocnili obou rotterdamských mostů.

Holandané kladli houževnatý odpor a na konec prováděli prudké protiútoky, při nichž byli podporováni děly holandských torpédoborců Z 5 a 51. V tuto dobu vysazené části začaly používatí dělostřelectva, skrytého ve švédské nákladní lodi, která byla již po určité čas zakotvena v rotterdamském přístavu. Zároveň německé jednotky prolomily Peelovou linií, překročily řeku Maasu po mostě u Ganuep. Tvrdí se, že obrana tohoto mostu byla svěřena holandskému četnictvu, které se v rozhodný okamžik ukázalo býti pátou kolonou. To jest způsob, jakým Němci se dostali resp. prorazili cestu přes Bois le Duc, Mordijk, k večeru dne 13. května, a tak byl navázán dotyk mezi německou pancéřovou divisí a vojsky vysazenými v rotterdamské oblasti. Tyto jednotky patřily k německé 9 pancéřové divisi, jejímž velitelem byl div. generál Dr. Alfred Kubicki, kombinované s 256 pěchotní divisí, jakož i s motorisovanou S.S. Verfügungsdvision. Němci se zmocnili mostů v Mordijku a Dordrechtu tímž způsobem, jakým se zmocnili mostů v Rotterdamu.

Dnes obraz bojů kolem Rotterdamu, Mordijku a Dordrechtu jest poněkud zmatený, poněvadž se jich účastnily tak různorodé jednotky, jako námořnictvo, námořní pěchota, pěchota, parašutisté a pátá kolona. Toto údobí války patří k nejzajímavějším kapitolám v historii války. Oficiální záznamy nejsou vůbec kompletní, poněvadž překvapení bylo tak veliké, že Holandané zde vůbec nekladli organisovaný odpor. To jest důvod, proč holandské prameny se zmiňují jenom o individuálních epizodách boje a neposkytují nám tak přehled operací v celku. Německá oficiální data v brzkou vyplní tuto mezeru. . . Pokud se týče německé historie, jest jasné již dnes, že brutální bombardování Rotterdamu, nařizené polním maršálem Kesselringem (ztrát na životech bylo 20.000, většinou žen a dětí), jen stěží bude zařazeno mezi skvělé činy „Herrenvolku“.

Jiná oblast, kde Němci použili parašutistů byla v sousedství Haagu. I provedení této akce jest velmi blízké již před tím zmíněné, ale zde německé vrchní velení sledovalo jiný účel. Jednak zálohy holandské armády, rozložené v tomto prostoru, měly býti vázány tak, aby byl uvolněn tlak na německé jednotky u Rotterdamu, Mordijku a Dordrechtu, jednak vojska zde vysazená měla za úkol způsobiti chaos v nepřátelském zázemí. Německé vrchní velení snažilo se odříznouti komunikace mezi hlavním

městem (administrativní středisko) a provinciemi, jakož i spojení mezi holandským generálním štábem a jeho armádami. O detailech akce informace ze spolehlivých pramenů jsou již dosažitelné. Mezi letadly, která byla sestřelena během bojů, bylo též letadlo, v kterém byl hlavní velitel něm. výsadkových jednotek, div. gen. von Sponeck. Na jeho těle byly nalezeny části operačních rozkazů. Tyto dokumenty byly mistrným kouskem německé výkonnosti. Mezi jiným bylo dokázáno nade všechnu pochybnost, že dlouho před skutečnou invasí německé vrchní velení připravilo všechny důležité podrobnosti pro ni.

K zajištění úspěchu akce Němci provedli dalekosáhlé přípravy. Udělali vše možné, aby vyzvěděli veškerá obranná opatření, učiněná proti nim.

Šli do takových podrobností, které podle našich názorů jsou pro vojenské operace jenom malé nebo vůbec žádné důležitosti. V té souvislosti úloha, kterou hrál vojenský attaché v Haagu, jest zvláště zajímavá. V raportu z 29. dubna 1940, to jest měsíc před invasí, oznámil všechny podrobnosti o tom, kde jest holandská královská rodina, jakož i vrchní velitel holandských armád generál Winkelmann.

Spolupráce s pátou kolonou byla připravena se stejnou pečlivostí. To dokazuje dokument nadepsaný „Speciální instrukce, jak jednati v nepřátelských zemích“. Z instrukcí jest vidět, že německé vrchní velení nekladlo takovou důležitost na práci páté kolony, jak bylo oznamováno v novinách. Činnost tajných organizací byla spíše soustředována na špionáž a sobotáž, ale ve větším se neúčastnily skutečného boje. Jest zjištěno, že pátá kolona hrála mnohem větší úlohu v Haagu než v Rotterdamu. Podle holandských oficiálních zpráv nacisté vysadili paratrupy, oblečené holandskými uniformami za operací u mordijského mostu. Zdá se, že Němci používali těchto metod jenom s jednotlivci špiony a sobotážníky, ale jenom budoucnost nám řekne, zda takto použili i celých bojujících jednotek.

Pro operaci zmocnění se Haagu, německé vrchní velení použilo 22 pěších divisí pod velením div. gen. hraběte von Sponecka. Měly býti dopraveny vzduchem v pěti směnách. Podle dopravního plánu tři vlny měly býti vysazené dne 10. května, zbývající dvě 11. května. Pro přesun vojsk mělo se užití 250 dopravních letadel 7. letecké divise.

5.7/42

Dopravní letadla měla startovati s letišť Loddenheide, Paderborn, Lippstaad, Stornede, Lippspringe nebo Werl. Plány, organizace, letecké dopravní schema, jakož i kooperace dopravy s podporou leteckou byly vypracovány gen. letectva Kurtem Audentem a pluk. Arthurem Brünnerem, který byl spojovacím důstojníkem 18. německé armády. Aby bylo co nejvíce využito výsadkových vojsk pro operace, 22 divise byla přeorganizována během zimy roku 1939/40 a zredukována v počtech. (Viz č. 6, str. 15.) K divisi byl přidělen jeden prapor parašutistů. 22. divise 18. německé armády byla při invasi Holandska pod velením gen. Georga von Küchlera.

S taktického hlediska, útok na Haag byl vlastně neúspěch spolupráce, ačkoliv přispěl ke konečnému úspěchu tažení. Útočníci nebyli s to zmocnit se města přes všechnu nepečlivější přípravu. Co dosáhli bylo to, že přivedli ve zmatek holandské zázemí, rozšířili poplašné zprávy mezi obyvatelstvem, a jak již bylo řečeno před tím, upoutali první holandský armádní sbor, ležící v sousedství Haagu.

Jakmile se v poledne dne 10. května německé předsunuté prvky setkaly s vážnějším odporem, upustily od útoku na město. Ty jednotky 22. divise, které nebyly ještě vysazený v tu dobu, byly místo toho dirigovány k zesílení vysazených jednotek u Rotterdamu. Jest možné, že to bylo rozhodnuto až za akce, poněvadž o tomto opatření nezmínuje se originální plán. To jest ve shodě se zásadami německé taktiky, přesunouti těžiště útoku do jakéhokoliv místa, do místa nejmenšího odporu, kde iniciativní úspěch jest zřejmý. Stejně zásady jest použito v „Rozkaze 22. praporu 65. pěšího pluku“, který byl určen jenom jednotkám, které měly být vysazený v první vlně; hlavní voj měl dostati své rozkazy teprve na přistávací ploše podle situace. Nacistické ztráty u Haagu byly veliké. Jedno letadlo ihned při přistání bylo obklíčeno a osazenstvo zajato. V jiném případě 16 Němců bylo zabito v letadle, které se sřítilo při přistání, a takových případů bylo mnohem více. Generál Student, který vytvořil celý plán, byl těžce zraněn na waalhavenském letišti.

Na tažení v Holandsku a v Belgii se nesmíme dívat jako na oddělené části, neboť obě operace jsou velmi blízké. Němci nemohli se vyhnouti nejméně jednomu čelnému útoku. Belgické obranné postavení podél Albertova kanálu mohlo být překonáno

jenom takovým čelným útokem, protože průlom Holandskem by neumožnil Němcům obchvátiti belgické armády. Vybrali si nejslabší bod linie Albertova kanálu pro nutný průlom. V sousedství Maastrichtu belgické opevnění se táhlo těsně u holandských hranic a proto nebylo chráněno vysunutým pásem opevnění. A zde byla nasazena 4. armáda polního maršála Günthera von Klugeho, sestávající ze dvou armádních sborů, se čtyřmi pancéřovými divisemi a jednou motorizovanou S.S. divisi. Albertův kanál byl přirozenou překážkou pro tanky. Překročení mohlo být provedeno po dvou mostech u Vrönbovena a Veldwezeltu. Oba mosty byly vystaveny bočné palbě z Eben-Emaelské pevnosti, která proto musela být dobyta nejdříve.

Bíťva o Nizozemí byla opředena úplnými legendami. Mluvílo se zde o podzemním tunelu, kterým nacisté, vedení špióny, dostali se do pevnosti. Jest úplně správné, že takový tunel existoval během budování pevnosti, ale po skončení stavby byl uzavřen a zablokovan. Posádka pevnosti čítala 1.200 osob. Jejich úkolem bylo položit baráž na plochu mostů Vrönhoven a Veldwezelt. Ostatní kasematy, vyzbrojené menšími děly a kulomety, měly přidělený úkol udržovati přechody k pevnosti pod bočnou palbou. V pevnosti byly zbudovány hluboké neproniknutelné kryty pro posádku. Různé části pevnosti, až 50 m pod hladinou Albertova kanálu, byly spojeny podzemními průchody. Mnohem více detailů bylo by možno říci o této absolutně moderní pevnosti, která tak, jako mnoho ostatních pevností toho druhu na západní frontě, byla přemohena ještě modernějšími útočnými zbraněmi.

Německá zpravodajská služba měla k dispozici všechny plány pevnosti Eben-Emael. Aby operace mohla být provedena bez závady, byla vystavěna přesná imitace pevnosti v zimních měsících roku 1939/40. Nacvičený útok byl opakován ve všech detailech poté ve skutečnosti.

Bylo ještě šero, když v časných hodinách ranních několik kluzáků přistálo na horních plochách pevnosti Eben-Emael. Byly opoutány od tažných letadel, ještě nad německým územím. V každém kluzáku bylo 15 mužů, kteří nejen, že byli přiměřeně vyzbrojeni pro takový podnik, ale byli i vybaveni velikým množstvím výbušnin. Když sirény zakvílely do tmy, bylo již pozdě. Němci dostali se k dělovým věžím; většina věží byla vyhozena do povětří výbušninami, zatím co ruční granáty byly házeny přímo

do ústí děl a tak byly vyřaděny z činnosti. Výtahy pro munici ke kasematám byly zničeny, nebo poškozeny týmiž metodami. Tak se stalo, že velmi brzo bylo vyřazeno dělostřelectvo pevnosti Eben-Emael a nemohlo více uzavíratí svou palbou mosty Vřönhoven a Veldwezelt.

Velitel pevnosti major Yotbrand žádal své sousedy o pomoc. Pevnosti Ponties a Barchon ihned začaly ostřelovati povrch Eben-Emaelu, ale velmi brzo německé Stuky umlčely jejich oheň.

O něco později německá dopravní letadla přilétla nad Eben-Emael a shodila parašutisty na pevnost. Němci, kteří přistáli z prvních kluzáků pod velením poručíka Witzinga a doslovně seděli na dělových věžích, byli v nebezpečí, poněvadž každou chvíli mohl byti nasazen belgický protiútok. Aby je podpořili, Němci započali útok ihned, jakmile byli shozeni parašutisté.

Čtyři roty ženistů, několik pěších rot s protitankovými děly a jiné těžké pěchotní zbraně měly za úkol uchytili se na západním břehu kanálu proti pevnosti. Nejprve Němci se pokoušeli překročití kanál na gumových člunech, ale byli odrazeni s těžkými ztrátami, palbou jedné kasematy, která nebyla zničena parašutisty. Plukovník Mikoch, který velel tomuto útoku, nařídil 37 mm. protitankovým dělům, aby zaujala palebná stanoviště a palbou přímo do kasematy umlčela její děla. Nedlouho poté se Němcům podařilo dostatí se na levý břeh Albertova kanálu, ale dříve se do pevnosti nedostali, až druhého dne, t. j. 11. května 1940, mezi 5-6 hod. ráno. Německá skupinka, vedená četařem Portstefenem, navázala dotyk s parašutisty poručíka Witzinga, dalších sedm až osm pěších rot následovalo. Zvěst, že Němci jsou v pevnosti, se brzo rozšířila, odpor zeslábnul a ve 12.30 hod. odpoledne major Yotbrand se vzdal.

Útok na pevnost Eben-Emael byl akcí druhoradého významu. Hlavním cílem Němců bylo zmocnití se mostů u Vřönhoven a Veldwezeltu, neboť jedině po nich mohly dvě německé pancéřové divise překročití na druhý břeh kanálu. Při zdolání pevnosti Eben-Emael odehrály se některé zajímavé boje. Pro Němce bylo životní podmínkou zmocnití se těchto mostů v použitelném stavu, stejně jako tomu bylo s holandskými. Belgické velení, zodpovědné za zničení mostů, bylo ubytováno v barácích u Lavackem. Zde

rovněž Němci vysadili z kluzáků vojska, která přerušila komunikace mezi jednotkami chránícími mosty a jejich S.V. Stráž mostů byla překvapena Němci v ranních hodinách v krytech a úplně zničena. Nepřítel, který překročil holandské hranice v 5 hodin ráno, překročil všechna opevnění a ostatní překážky na belgické hranici v 10 hodin téhož dne.

Belgicáné se marně pokoušeli znovu dobýtí obou průchodů. 7. belgická divise pod velením gen. Van Troyena kladla odpor po dalších 36 hodin v tomto úseku. Ale tlak útočníka se stával stále silnějším. Více a více parašutistů bylo shazováno v týlu belgických sil, které neměly jiné možnosti, než ustoupiti na druhé obranné postavení, K-W linii. (Antwerpy Namur). Obléhání pevnosti Eben-Emael jest jednou z nejvíce poučných událostí války. Co do bleskurychlého pochodu Holandskem a Belgií, není v minulosti ničeho, co bychom k tomu mohli přirovnati. Ač parašutistů bylo již Němci použito i v jiných bitvách na západní frontě v r. 1940, přece nikdy před tím nebyli použiti v oblasti tak velké taktické a strategické důležitosti a tak silně opevněné.

Jest docela možné, že Němci nemají více parašutistů k dispozici. Jestliže jest správné, že v r. 1939 měli tři pluky parašutistů, můžeme předpokládati, že dva z nich použili v Holandsku a jeden v Belgii.

Válka na západě se brzo změnila ve zmatený útěk obránců. Parašutisté, špehové a sabotéři způsobili divokou paniku. Zjistilo se, že v některých okresech byly shozeny jenom padáky s figurami. Jedna věc jest jistá: v těchto dnech všude byla parašutistická psychóza. Všude je viděti, jak parašutisté přistávají, každý byl podezřelý, dokonce se stalo, že spojenečtí důstojníci a vojáci (někdy nesoucí důležité rozkazy) byli uvěznění francouzskými vojenskými autoritami.

Tato kapitola se vyznačovala třemi hlavními body: Útokem na holandské hlavní město, zmocněním přechodů na Rýně a Maase a stečením pevnosti Eben-Emael. Poslední dva případy jsou skvělým důkazem, že malé taktické jednotky parašutistů, správně použity, mohou velmi vydatně přispěti k důležitým a rychlým rozhodnutím. Bleskové obsazení mostů v Holandsku a stečení pevnosti Eben-Emael byly základními podmínkami rychlého úspěchu tažení v Nizozemí.

(Pokračování v příštím čísle.)